

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Apologia Explicationis Gavsarvm [!], Cvr Cvm Gregorio à
Valentia Hispano, Iesuita Ingolstad. de hominum
mortuorum, Statuarum, Imaginum, &c adoratione, non sit
amplius disputandum: Et Refvtatio ...**

Heerbrand, Jakob

Tvbingæ

VD16 H 960

Confvtatio Refvtationis Iesuiticæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36573

CONFUTATIO REFUTATIONIS
Iesuiticæ.

Accedit postea Hispanus ad refutationem rararum mearum causarum, quarum primam mendacia Hispani, Dixi, & verè dixi, idèq; peto, titulum ipsum & libelli inscriptionem (Confutatio calumniarum, quas Heerbrandus Spongia sua complexus est) impudens, stupendum, & portentosum esse mendacium. Sed id admodum sanè ridiculè me dixisse ait Hispanus, idèq; vt confirmem, inquit solam me sibi meam obijcere authoritatem. Age enim demonstremus, vter hîc sit mentitus. Nullæ enim in illa Spongia calumniæ habètur, sed veritas, quæ in animum, contra omnes inferorum portas, hoc est, Iesuitarum latratus, & vociferationes, stat & manebit: Ideo confusionem potius fuisse inscribendam, quàm confutationem, quia nihil eorum, quæ à me sibi obiecta sunt, verè confutare potuit. Quædam enim silentio præteritus præterit, ad quæ tamen secunda vice respondere iustus est, fortè quia horum ipsum pudet, qualia sunt quæ à Scholasticis sunt disputata: vtrum Deus possit suppositare asinum, cucurbitam, pennam: Item illæ propositiones sunt possibiles. Deus est lapis, Deus est asinus, Deus est homo damnatus, DEVS EST DIABOLVS, patet, quia eadem ratione, qua conceditur: Deus est homo crucifixus, mortuus, sanctus, beatus: etiam iste concedendè, per communicationem Idiomaticum. Similiter quod ad Psalterium Mariæ attinet, quod totum ad Mariam esse translatum, omniaq; Dei propria, illi esse attributa

Disput. de Multi-
plici Pontif. Ido-
latria prop. 5.
Spong. fol. 3.
prop. 7.

NOTA.
Horrendas Papi-
starum blasphemias.

Spong. fol. 35.

uita, dixi, & ob oculus posui. Nullum hic potuit ex-
 gitare, aut inuenire colorem, quo illa pingeret, altera
 vice à me admonitus. Quædam hyperbolas esse
 confessus est, ne prorsus obmutesceret, sed vel saltem
 aliquid diceret, Hyperbolas autem nostri homines mē-
 dia, sic ciuilitate nominant. Multa cum recensuissem
 absurda, impia, addo & blasphema, ex istorum Scrip-
 tis: vt, quòd Maria pacificet discordantes, Deum & ho-
 mines: Ex virtute tua, Omnes, qui te inuocant sincero
 corde, liberas. Item de se dicere scribitur: In me omnis
 gratia & spes viæ & virtutis, vitæ & salutis. Quæ sum
 omnibus omnia, communis saluatrix omnibus, in cælo
 & in terra, & in limbo, & in purgatorio laborantibus.
 Item: ô femina mirabiliter singularis, per quam infer-
 na remediuntur, homines saluantur, de cuius plenitudi-
 nis exundantia respersa sic reuirescit omnis creatura,
 per cuius benedictionem, benedicitur omnis creatura,
 etiam creator à creatura. De plenitudine tua accipiunt
 omnes, tristis consolationem, peccator veniam. Ma-
 ria peccatorum scala, Maria maxima mea fiducia. Hæc
 ratio spei meæ, peccatorum liberatio, in morte as-
 suatio, purgatorij ignis refrigeratio. Per Mariæ pie-
 tatem habemus saluari, in manu eius omnis salus nostra.
 Hæc salutis humani generis ratio consistit in multitu-
 dine gratiæ & fauoris Mariæ. Hæc sibi fideliter serui-
 unt, & deuotè ad eam currentes, ab hostibus saluat, con-
 solationem præstat in morte, Dæmones fugat, errantes
 dirigit, à damnatione liberat, liberans nos à damna-
 tione Geheñæ, Mediatrix salutis nostræ, de cuius me-
 ditatione securè homo potest sperare. Quia omnia po-
 test in cælo & in terra, Mediatrix non tantum inter-

Hæc celsio-

„ cefsionis, sed etiam saluationis, iustificationis, reconcilia-
 „ tionis, &c. Omnia eam posse, Christoq; imperare,
 „ quia ipse sit Domina. Ita vt plus fiducia in merito,
 „ atq; intercessione Mariæ, quemadmodum & religio-
 „ rum sanctorū, quàm in Christi merito posuerint, illis
 „ in huius locū substituerint, diuiso inter Christū & Ma-
 „ riam regno, huic misericordiā, illi iustitiam tribuamus.

Confes. Hisp.
 fol. 50.

Hæc, inquam, illi cum obiecissem in mea Spongia,
 cum defendere nullo posset modo Hispanus, & tam-
 pelsimè hominē haberent, & nec excusare, nec negare,
 nec etiam penitus tacere, ad tam multa, tam magna,
 absurda, tam impia, addo & tam blasphemam possem
 suuoluit soluere argumenta, quod ex Rhetorum Sc
 lis didicit Sophista. Ridiculum me factum respondeo
 qui puerili hoc ludendi genere oblecter, & ex Missa-
 bus, Sequentijs & Horarijs, atq; eros chartis, ista col-
 legerim. Cum aut, inquit, comode exponi possint, aut
 quæ minus sint apta, priuatorū simplicitati tribuenda,
 cto cultui sanctorū, præiudicare, nec possit ne cdebeat.

Hocine respondere est, an ludere, Hispani, in re ma-
 ximè seria, vbi de præcipuo totius Ecclesiæ cultu agi-
 tur, vera dico Dei inuocatione? Quid puerilisne iustus
 est, ista colligere & vobis obijcere, in quibus vestra cō-
 sistit Religio, quæq; agitis quotidie? Puerilis ergo iustus
 est vestra Religio, vt certè est, cuius graues viros pude-
 re debebat meritò. Neq; n. vt tu mentiris splendide,
 paucis quibusdam priuatis simplicibus, factū est, & si
 personis? Publica hæc est Ecclesiæ Romanæ praxis,
 Missalia, & quæ in eis habentur, publicè ab omnibus re-
 gni Pontificij Sacrificulis & Monachis, qui publici
 sunt persone, leguntur & fiunt, publicus est hic cultus. Si
 Mariæ

arialia, ingentia volumina, Stellaria, Horaria, Hortu
 mine, publica sunt scripta, similiter & Sanctorū Lu-
 ndae. Praxis hæc est Ecclesiæ vestrae. Quod si
 nec non extarent publicè, negare omnia homines isti
 urati essent. Hocq̄ modo dum excusare te à mēdacio
 conaris, magis te nō solūm accusas, sed prodis, mēdacia
 mēdacijs cumulans, teq̄ ipsum implicans. Sicut vulgō
 dicitur: Ad palliandū vnum mendaciū, opus esse septē
 alijs, mendacē oportebat esse memorē. Mentiri ergo te
 splendide omnes vident. Neq̄ ego ita facilē te elabi pa-
 tiar, vt maximē anguilla magis videaris lubricus, & vul-
 pecula callidior, Hispane, nimis aperta sunt hæc mens
 dacia tua.

Et quale hoc sit, quod commdē exponi posse dicis,
 ipse es interpretatus, his verbis: Cū sancto dicitur: Fac,
 aut concede hoc, sensum esse: effice precibus, & inter-
 cessione apud Deū tua. Qua vna fidelia omnes volui
 si dealbare, vt alij tui sodales, parietes. Quam verò ab-
 surdum hoc sit, multis docui exemplis, è quibus vnum
 alterum me repetere necesse est, cum obiecta men-
 dacia agnoscere nolis. Cum dicitur Marię virginis: per
 tuam sanctitatem peccata mea purgantur. Quid: hic ne
 horum verborum sensus, secūdum tuam expositionem
 per tuam sanctitatem, id est, effice precibus & in-
 cessione apud Deum tua, vt peccata mea purgentur:
 quod tibia sonat, aliud pes saltat. Item SECUNDVM
 MISERICORDIARVM TVARVM MVN-
 DAME AB OMNIBVS INIQUITATIBVS MEIS,
 effice precibus & intercessione apud Deum
 me, vt ille me mundet ab omnibus peccatis meis.
 Similiter & illius: Et vitam aeternam mihi tribuas
 H 2 Sed

Spong. fol. 35: c.
 36.

Dat. Napt. nit.
sagt der Sachs.

Sed magis perspicua sunt verba hæc, quam vt hanc quis illis vim afferre possit. Sicut dicitur: Vbi verba sunt manifesta, nihil opus est interpretatione, Præsertim tam aliena à verborum sententia, & impertinenti. Sed deficiet me dies, si singula per censere vellem, præsertim impiam, absurdam, blasphemam, sibi à me obiectam, à quæ vel prorsus nihil respondere potuit, & ne quidem conatus est, vel ad eò turpiter se dedit Hispanus, vt eum à pueris, si ista legerent, rideretur. Non enim idem respondere, quod, non tacere. Et impertinenter ac sine dicere, non est soluere. Quod si hæc tam aperta mendacia agnoscere non vult, doceat, quid, quomodo, vbi, ad hæc saltem, quæ iam breuiter repetimus, responderit. Rectè itaq; ab initio mei libelli dixi, Ipsi libri eius titulum, & inscriptionem: impudens, stupendum & portentosum esse mendacium. Et non confusionem, sed confusionem, fuisse inscribendum.

Ex quibus etiam apparet, quàm verum sit, quod in sua Refutatione causarum mearum, scribere sibi permisit: Me ne aliqua quidem potuisse verè sibi obijcere mendacia, sed affectasse miserum calumniam. Non ergo, vt iterum mentitur Hispanus spendidè, meam, & quidem solam (vtor verbis eius) ipsi obieci auctoritatem, nec aliquod posse me ipsius probare mendacium.

Quomodo mea probauerim, lectori pro iudicium relinquo. Quod verò nullum ipsius probare poterim mendacium, quàm atrox & horrendum eius sit hoc mendaciū, vel hoc id ipsum docet, quod sibi à me obiectum, etiam nullo colore pingere est conatus, sed tanquam surdus & mutus transiit: Cum bis scripsit (vel potius spendidè mentitus est) concessisse me, Ecclesi-

am Ca-

Catholicam, fidei esse Regulam. Cum hæc mea ^{Disputat. de Idololatria. prop. 4.}
 verba. Infallibilis & immota regula, in Theologia ^{Spong. fol. 1.}
 vera, & vera Christi Ecclesia in terris, est Sacra ^{prop. 3.}
 scriptura, quæ ideo Canonica dicitur, quòd sit norma
 & regula infallibilis, omnium dogmatum & cultuum.

Quis hîc palpabile Hispani mendacium, non sens
 it: Iagens enim & infinitum esse discrimen inter duas
 istas, meam, & ab Hispano corruptam, proq; mea ab isto
 venditam, propositiones, nemo est qui non videat, &
 intelligat, præter cæcos & amentes.

Deinde, quòd ait, veritati iniuriam me irrogare,
 quòd dicam, ipsum sine Scripturæ testimonijs, solius
 Ecclesiæ autoritate, aduersus me certauisse. Primùm
 enim, inquit, vel ipsi margines libellorum meorum
 clamant, &c.

Respon. Verum est, quòd supra memini, de ijs, de
 quibus nulla est controuersia, utpote, quod Idololatria
 sit, cum honor soli Deo debitus, creaturæ, ut creatori,
 tribuitur. Quis enim hoc vnquam negauit, cum & Tur
 ci, & Iudæi, & Ethnici saniores, hanc ipsius imperfe
 ctam de finitiunculam sint probaturi: Item, quale,
 tantumq; sit peccatū Idololatria, alleuisse ipsum mar
 gines plurima scripturæ testimonia. Verùm in his, in
 quibus cardo causæ versatur, quod mortui sint inuo
 cati, imagines & statuæ adoradæ, &c. Hæc, ut Scrip
 turæ testimonijs confirmaret, semper vrsi, tribus me
 scripserunt. Hic facilius est è pumice aquam, quàm ex
 homine Scripturæ testimonia exprimeres.

Et quàm sua nec potuerit, nec etiã voluerit, Scrip
 turæ testimonijs probare, hinc manifestum euadit:
 quod me, è Scripturis sua vt confirmaret, vrgentem,
 H 3 ineptum.

ineptum vocat, & argumentum hoc, stramineum, frivolum, & nugatorium. Quia verò hæc fidem penè superant, maximè autem ij, qui ipsius scripta non legunt, sibi non facile persuaderi patiuntur, Thraſonem istum, qui sua se inde probasse iam gloriatur magnificè, modo tam vanum esse, sed etiam blasphemum: ideo verba ipsius huc adscribere visum est, quæ ita habent: *Apolog. 38.* *Nauseam vsq;*, inquit, Heerbrandus inculcat præterea Non habere nos diuinum præceptum venerandi scriptos, modis supradictis. Et hoc quoq; frivolum & nugatorium istorum argumentum supra euicimus. Quomodo heus bone vir: cum, inquit, ex diuinis literis constet, spontaneos etiam cultus, & vtilis, & Deo gratissimos esse: tantum abest, vt quia spontanei sunt, sint, isti delirant, Idololatria. Hactenus ille. Similiter inquit; Heerbrandus in oppugnanda Reliquiarum veneratione, (adorationem intelligit, molliori vtens verbulo) partim ineptus est, partim subdolos. Ineptus, quod vrgere pergat, venerationem Reliquiarum diuinis literis non præscribi: Arundinea ista tela iam supra aduersus nos comminuta sunt. Et iterum: Nam quod iterum, cum aliter mea refutare non potes, mandatum Dei quaeris, quomodo imagines benedicendæ sint: factis, vt superius dixi, Iudaicè, cum hoc vanissimum argumentum supra sit refutatum, eo scilicet modo, que audiui- mus, quod ex sacris literis constet, Spontaneos etiam cultus, & vtilis, & Deo gratissimos esse. Tu verò, Hispanè, cum tuos cultus ex Scriptura probare non possis, facis Thalmudicè, Turcicè, Ethnicè. Quid enim refert, si, remota sacra Scriptura, liceat cultus pro arbitrio fingere, siue Thalmud Rabbinoꝝ, siue Alcoranū Turcorum

non recipias, siue Ethnicorum ritus. Quæ sine horribili,
 plusquam Diabolica Scripturæ S. S. blasphemia, dici
 ipso nequeunt. Et quomodo friuolum hoc meum argu-
 mentum, & nugatoriū, telaque arundinea, quod carere ista
 Scripturæ S. testimonijs dixeram, refutaret, iam ostendi. Et
 tamen nihilominus homo vanissimus & impudentissi-
 mus, veritati iniuriam me irrogare, absque rubore scri-
 bit, quod dixerim, seu scripserim, se sine Scripturæ te-
 stimonijs aduersus me certauisse. Vnde apparet, hoc
 genus Dæmoniorum, nisi ad oculum suis mendacijs
 demonstratis, inque lucem prolatis mediam, non erube-
 scere. Iudicet itaque Lector æquus, vter vim veritati
 fecerit.

Tandem verò, cum improbè adeò vrgerem, seque
 genuinis scripturæ testimonijs destitui bonus vir in-
 telligeret, ad vilitatum suam confugit asylum: Verbum
 Dei non literis tantum signatum esse, sed illud quoque,
 quod Ecclesiæ voce sonat, (hoc est, vt linguam istorum
 italicam interpreter: Traditiones humanas, decreta
 Pontificum, & Statuta Ecclesiæ Rom.) quod non, in-
 iuri, negatur, nisi ab Hæreticis. Entibi verbum Dei,
 hæretice. Reuoco itaque sententiam, & me mentitum
 veri cogar, si traditiones humanæ Ecclesiæ, eius de-
 creta, parem vim cum Scripturæ S. S. ad pietatem & au-
 ritatem, ad dogmatum Ecclesiasticorum & cultus
 confirmationem, habeant.

Deinde, meis verbis docere, meoque proprio
 conuincere vult testimonio, se Scripturæ testi-
 monijs sua probasse. Dixi enim, Hispanum, Scrip-
 turæ Sacræ totiusque Psalterij deprauationem, Inuo-
 cationem quatuordecim Opitulorum, & inprimis
 D. Mariæ

D. Mariæ defendere. Sed quis hîc Sophistam agere Hispanum non videt, ita pueriliter ludetem, in re scribenda. An non enim Sycophanta, idem est, nullo probare Scripturæ testimonio: &, probare velle Scripturæ S. deprauatione? An verò ita desipis, vt affirmare audeas te id Scripturæ testimonio defendisse, quod, corruptum & deprauatis eiusdem testimonijs, efficere sis conatus. Apage sis in malam rem cum isthac tua Sophisticatione. Sed hæc artes sunt Hispani, quibus valet plurimum suosq; eiusmodi obtundit blateramentis.

Alterum Hispani mendacium esse dixi, quod scribitur: Victorem me magna cum leuitate iactauisse per occasionem. Id quomodo diluat, audire operæ precium est. Quod si, inquit, falsum est, nō mea, sed aliena est culpa. Et nisi fallor, extant adhuc Ingolstodij literæ, ab his mine, non contemnendæ autoritatis, ex vicinis Tabularum locis conscriptæ, quibus id accepimus.

Non ignoramus, vicinos quosdam nostros Etruscum & Edomitico nos, & plus quàm Vatiniāno persequi odio, qui malevolentia quadam, & hypocritis vitiata crudelitate, animum Edomitico explere nostro sanguine cuperent. Sicut illi olim in vastatione Hierosolymæ, & fratrum suorum Iudæorum interitu, clamabant: Exinanite, exinanite vsq; ad fundamentum in ea. Non, inquā, ignoramus, illos hæc, & alia multa, de nobis spargere mendacia, & quæ volunt, scribere posse. Neminem autem nostrum ex me audiuisse ista de meis aduersarijs & certaminibus, nullo verò minus de victorijs gloriantē, certū est. In genere Pontificiorum mentionem facio, eorumq; errores, quoties opus est, & occasio se offert, Scripturæ S. testimonijs refuto. Hoc libenter

enter confiteor tibi pater sancte: Ex tuo igitur malo,
 me metiris ingenio, Hispanæ cholerice, qui qualia
 me euomeris conuicia, tibi es conscius, nisi furore
 mens tibi fuerit erepta.

Sed hoc permirum mihi videtur, quod quam sibi
 tulit legē, eā mihi quoq; vt pro mei excusatione & de-
 fensione vtar, non concedat. Iudicem iniquum esse ne-
 cesse est, qui æquo me secum iure viuere non patitur, vt
 quod sibi æquum, mihi sit licitum. Cum enim ego scrip-
 sissem, ad me per fide dignos relatum, Hispanum cum
 suis gregalibus, lectione meæ disputatiōis, sub ex com-
 municationis maioris pœna interdixisse: leuitatis me
 denuò accusat leuissimæ, quod rem crediderim incre-
 dibilem, cum penes se non sit, hanc pœnam decernere.
 Interim tamen libenter agnoscit hoc loco, & fatetur,
 sui esse muneris, principes, vt Hæreticos & Hæretico-
 rum effigies comburant, & ad meritas de eis sumendas
 pœnas, adhortari.

Videre mihi videor Iudæorum Pontifices, Sacer-
 dotes, Scribas, & Phariseos hypocritas, Christū vin-
 tum ad Pilatum adducentes, improbè & sceleratè vr-
 dentes ac impellentes, vt istum in crucem ageret, quod
 potestatem non habeant occidendi quenq;. Nec ta-
 m prætorium volebant ingredi sanctuli, ne pollue-
 rentur, sed mundi & puri ab istius sanguine; Pascha
 credere possent. Ita hic sanguinolentus hypocrita
 se fulmen illud ex communicationis in quenquam
 dirigere posse, Quasi verò ex Pontificali pronuncia-
 tione, de facto excommunicationem maiorem in-
 misisse, nostrorum legentes scripta, ideoq; sub hac pœ-
 na iunnes dehortari? Quasi verò non Rector & Sena-
 tus Scho-

tus Scholæ Ingolstadiensis, cuius ipse membrum est, Edicto proposito, omnes à Conciliabulo Tridentino libros prohibitos, afferri, alijsue communicari, non ceuerint? Quasi verò hoc non longè crudelius, Hippocrita virulente, quod Principibus vestris, Esauitæ, thores vos esse fatemini (quod etiam si nullus dicent, tamen toti orbi notum est) & flabella estis, adeoq; filii Diaboli, ab ipso inspirati, qui eos, aliàs natura bonos & clementes, quotidianis vestris adhortationibus tunditis, ad sæuitiam instigatis, vt pios homines, propter veram Christi vnici Mediatoris & saluatoris agnitionem (quos vos ore Diabolico Hæreticos vocati) persequantur, mulcent, proscribant, deniq; Vulcani tradant, & comburant etiam? Et quoniam copia volu fieri non potest eorum, vel saltem in effigies sæuiant. De hoc Dominus videat & iudicet, sicut certè videt & iudicabit vtiq; Hispanæ, quod tibi persuasissimum esse velim.

Hos ergo optimos Principes, vos vestra crudelitate sæuissimæ Carnifices facere cupitis, quæ artes sunt Antichristi Romani, Patris vestri, vicarij Satanæ, vitatae, qui multis seculis iam Imperatores Germaniæ, Reges, & Principes nunquã curauerunt, nisi, cum brachio seculari sibi opus esse, ad Carnificinam suam, contra pios Christi Confessores, ad suæ impietatis defensionem, cum arma ex Scriptura S. deesse, intelligerent.

Interim, dum patitur iustus, memineris Regulæ D. Augustini, qui nullis vnquam bonis in Ecclesia Catholica placuisse scribit, si in quenquam, licet Hæreticum, vsq; ad mortem, vel nõ procul à morte sæuiatur. Vnde de obseruabis, Hispanæ, te cū tua societate Esauitica, & Syna

agoga Romana, secundum D. Augustini Regulam,
 et bonos esse, nec Christi Ecclesiam Catholicam, sed
 iudeam Synagogam, qui mendax est & homicida,
 quem imitantur qui sunt ex parte ipsius.

Vter nostrum sua, quæ sunt in controuersia posita,
 Scripturæ S. testimonijs comprobauerit, cum ex ijs que
 paulò antè, de primo eius mendacio, scripsi, tum ex
 Spongia mea, & vtriusque scriptorum collatione, facile
 deprehendet pius Lector: ideoque nihil hîc addo amplius.

Mendacium magnum & impudens huius Rabu-
 læ esse dixi, quod in sua præfatione affirmârit: Nullam
 omninò Ecclesiasticæ doctrinæ partem esse, quæ Scrip-
 turis à se quoque non comprobetur. Quod si enim non
 omnia illic expressa habeantur, tamen bona consequen-
 tia inde deduci posse ait.

Hoc si uerum sit, quæ siui, quo Scripturæ Canonice
 testimonio, figmentum de Poëtico & Platonico igne
 Purgatorio, probare possit, & alia consimilia Papatus:
 Hic uerò nequaquam figmentum esse respondit, sed
 eam uerissimam esse eam, quam de igne Purgatorio
 habet. Idem loco Pauli Apostoli ubi dicit: Saluabitur,
 tamen quasi per ignem: & autoritate D. Augusti-
 ni qui Doctor fuerit Ecclesiæ eruditissimus, cuius cor-
 dam calceamenti soluere, uniuersa, inquit, istarum
 medicantium turba, digna non est, qui locum istum
 igni Purgatorio interpretatur, se non malè probatu-
 rum, respondet.

1. Cor. 3.
 August. super
 Psalm. 37.

Quid hîc faciemus, pugnat sacrificulus pro aris &
 altari. Et authorem, quo probet, producit non contem-
 ptum, Augustinum: de cuius doctoris laudibus ueris
 nihil detrahere volumus. Et nos ipsi ne conferendos
 quidem fatemur.

I 2 Atqui

III.

IIII.

Atqui primùm ego putabam, Scopum esse disputationis hoc loco, Pontificios omnes suæ doctrinæ partes ex Scriptura posse probare. Ad confirmationem autem dogmatum Ecclesiasticorum opus est claris & perspicuis scripturæ testimonijs, quibus conscientia tutò inniti, & quæ nulla ratione eludi possint, auctoritate befactari.

Tale autem hoc non esse Pauli, Hispanus ipse facillè intelligit, nec multum fiduciæ in eum collocat, sed potius Augustini auctoritatem nobis opponit, tamè fidem sibi haberi noluit, nisi indubitatis Canonicis scriptis sua probet. An verò non audis, obijcit Hispanus, è scripturis locum Apostoli Pauli, Vbi, qui per ignem saluari quosdam dicit: quem locum Augustinus, Ecclesiæ doctor eruditissimus, &c. de igne purgatorio interpretatur? Audio. Atqui ego in verba Augustini non sum iuratus, etiamsi longè inferior Augustino. Sicut ipse, in simili casu, Cypriani auctoritatem non vult teneri. Et iterum Non ita quorumlibet disputationes, quamvis Catholicorum & laudatorum hominum, velut Scripturas Canonicas habere debemus, ut nobis non liceat, salva honorificentia, quæ illis debetur hominibus, aliquid in eorum scriptis improbare, atque respuere, si fortè inuenerimus, quòd aliter senserint, quàm veritas habet, diuino adiutorio, vel ab alijs intellecta, vel à nobis. Talis ego sum in scriptis aliorum, tales esse volo intellectores mearum. Sicut & in sequenti Epistola, plus fidei patribus haberi non vult, quàm quantum quisq; è Scripturis Canonicis probare possit. Age ergo, libertate nobis ab ipso concessa, cum reuerentia, quæ tanto debetur viro, videamus, & quidem

August. Epistola
19. ad Hieron.

August. contra
Crescon. Gramat.
lib. 2. cap. 32.
Item Epistol. 111.

Idem Epistol. 112

contextu Paulino: Num illic fundamenta talis ignis
 argatorij iacere voluerit Apostolus. Certum est au-
 tem considerati totum illud Apostoli caput, nihil aliud
 deo agi, quam de Ecclesiæ doctoribus, Apostolis, &
 alijs omnino quibuscunq; , quos figuratè Architectos
 vocat, Spiritualis videlicet ædificij, Ecclesiæ, quæ do-
 mus Dei est & dicitur, in qua extruenda, fundamen-
 tum se posuisse ait Apostolus, quod aliud non est, nisi
 Iesus Christus. Iam alij doctores aliud superædificat,
 hoc est, doctrinam synceram, sanam, & incorruptam, ac
 cultus ex verbo Dei, quæ quouis auro & gemmis siue
 lapidibus sint præciosiora. Alij verò, retento fundamē-
 to, superædificant lignum, lapides, fornum, stipulas, hoc
 est, cultus & opera superstitiosa, hominum ingenio ex-
 cogitata, cuiusmodi infinita sunt in Papatu. Iam Apo-
 stolus vniuersalem addit propositionem: Vniuscuiusq;
 opus quale sit, dies Domini declarabit, hoc est, Deus
 tandem in lucem proferet: vt cultus & dogmata falsa,
 si aliquandiu lateant, & specie aliqua verisimilitudi-
 nis tegantur, hominesq; decipiātur, tandem tamen Do-
 minus in lucem proferet, vt talia vel publicè agnoscan-
 tur & damnentur, vel etiā priuatim, in tentationibus
 conscientiæ, aut vitæ sine. Quod si igitur, in illo exa-
 mine, alicuius opus manserit, quod superstruxit, merce-
 s accipiet: Si cuius opus exustum fuerit, damnum
 patitur, videlicet pudorem, tristitiam, angustiam, & in-
 quietam conscientiam experietur. Et hoc est, quod se-
 quitur: Ipse verò saluabitur, sic tamen QVASI per
 ignem. Non dicit per ignem, sed quasi per ignem. Sem-
 per enim, inquit Ambrosius super hunc locum, erube-
 scere necesse est, qui se videt falsum defendisse pro vero.

Ambros. in 1. ad
 Corinth. cap. 3.

I 5 Sicut

Sicut idem etiam totum hunc locum in eandem sententiam interpretatur, qua diximus, de Apostolis, & reliquis malis aut bonis doctoribus, eorumque doctrina bona & mala, adultera & prava, quæ interibit, ipse vero quia retinet fundamentum, Christum, saluabitur, tamen quasi per ignem.

Quod si hic locus de igni Purgatorio est accipendus, sequetur, omnes, non modò alios vel doctores, sed auditores, quatumvis pios Christianos, sed etiam Apostolos ipsos Domini (nã & de his loquitur Apostolus) ignem istum sensuros, eumque communẽ fore omnibus omninò. Quia vniuersaliter inquit, vnius cuiusque opus manifestum erit, dies enim Domini declarabit, quia in igne reuelabitur, & vnius cuiusque opus quale sit, ignis probabit. Quod absurdissimum esse omnes sani intelligunt. Item, si hæc de igni Purgatorio sunt accipientes, qui hic nõ ignis, sed quasi ignis dicitur: quomodo verum est, quod vestri, Hispani homines, de istius ignis cruciatibus sæuissimis nugantur, quod videlicet nihil ab infernali differat, nisi temporis duratione. Et si verè creditis Pontificij, talem esse ignem: quanta vestra est crudelitas, quòd, cum possitis, misellas animulas pauperum, nõ quotidie exequijs & Missis pro defunctis celebratis, liberetis: Et qui sit quod latro, propter scelera sua cum Christo crucifixus, in hunc non fuerit missus, cum is maximè, si quisquam alius, hac purgatione ignis illius indignisset: Vnde & Erasmus dicit, non ad rem pertinere.

Quod verò Augustini interpretationem attinet, idem ipse alijs locis plurimis, de igni tribulationis in

Erasm. Rot. in Annotat. super Nouum Test.

August. Enchirid. cap. 69. de ciuitate Dei lib. 21. cap.

26. De octo quest. ad Dulcitium.

vita, quæ sit amissione bonorum, quæ quis diligit,
 quem & aliæ calamitates pertineant, interpretatur.
 Enarratione Psal. 29. Vniuscuiusq; opus quale sit,
 ignis probabit, Ignis tribulationis, & tentationis. Iste
 ignis multos martyres hîc probavit. Omne aut genus
 humanû probat in fine. Alibi aut omninò dubitat. Sic
 enim scribit: Quod si spiritus defensorum eiusmodi
 perpeti dicantur: Non redarguo **Q**UAM FORSITAN VERUM
 EST. Item, Tale quid etiam post hanc vitam fieri,
 INCREDIBILE NON EST, & vtrum ita sit, quæri po-
 test. Et aut inueniri, aut latere, nonnullos fideles per
 ignem quandam purgatorium, quanto magis minusue
 pereuntia dilexerint, tanto tardius citiusq; saluari. Ex
 quibus apparet, doctorem eruditissimum, ignem ve-
 strum nequaquam succedere, sed dubitare de illo quâ
 maximè, inquit, Forsitan verum est. Item: incredibi-
 le non est, & vtrum sit: quæri potest. Hanc autem opi-
 nionem non ex sacra Scriptura concepit, cum enim
 Scripturæ testimonia habemus, certi sumus, non ita
 fluctuamus animis: sed ex Platone, cuius fuisse se stu-
 diosum alibi testatur, hausit: & quia Apostolus ignis
 probationem facit, minus consideratè, eum de Purgatorio
 Platónico, Poëtico, & fabuloso loqui, putauit: cum
 non alibi apertissimè neget. Animas statim, post-
 mortem ex corpore discesserunt, iudicari, & vel in requie
 scere, vel in pœna & damnatione, exemplo Lazari &
 aliorum docet: Ibidem cap. 11. Non esse, medium locum
 inter regnum cœlorum & damnationem. Idem, Nec
 ullus vlli medius locus, vt possit esse nisi cum Dia-
 bolis, qui non est cum Christo. Vides igitur, Hispane,
 quomodo sit absurdus, teq; ridendum omnibus, etiâ pueris
 propri-

Deciuitat. Dei lib.
 21. cap. 26.
 id. de origine ani-
 me lib. 2. cap. 4.
 Idem de peccato-
 rum meritis &
 remiss. lib. 1.
 cap. 28.

propines, dum non solum ignem tuum sacrum illum fore
uere cupis, sed etiam omnia vestra dogmata, quantum
uis absurda, & impia, defendere te ex Scriptura S. S.
frustra gloriaris. Itaque miseret me tui, quod tantis laboribus,
studio, & contentione omnium virium, dies me-
cesque patrocinando adeo pertinaciter erroribus, impietati,
& Idololatriæ, miser, nullas admittens admittentes,
nones, aliud non efficias, quam ligna colligas, quibus non
quidem in Purgatorio illo, qui nullus est, sed in inferno
igne inextinguibili, ardeas perpetuo.

Huius simile est, mortuorum quod inuocatione
se ex Scriptura S. S. probasse asserit, & in margine
notat folia Apologetici sui, & confutationis, ut lectus
incautus facile cogitet, rem ita, ut iste narrat, habere.
Ilic autem Iobis cap. 42. allegat. Vbi Iob pro amicis
suis apud Deum intercedit. Id impostor ad mortuos
refert, quorum longe alia est ratio. Et postea fol. 46. Et
Scriptura, inquit, constat, ut nunc alia omitam (quia
licet alia non habet, alias non taciturus loquacissimus)
bonum & placitum Deo esse. 1. Timoth. 2. ut aliorum
intercessione utantur, & sanctos, quamuis non in
corpore, Spiritu tamen viuere, & nos amare & felices
esse, proinde exaudire & iuuare nos velint & possint.

Agnosco, quam hinc mihi obijcit, ingenij mei tarditas
tatem, imperitiam, quod rationem huius consequentiae
non videam. Sed scopas esse dissolutas, & ut Irenæus de
Hæreticis scribit, ex arena nexu argumentu, in quo nihil
cohæreat. Estque syllogiston, & multis laborat vitij
argumentum, nihil condudens. Paulus enim de viu-
is in hac presenti vita loquitur, quæ male ad vitam
sanctos, quorum alia est conditio, transfert Hispani
hoc loc

loco malus Dialecticus. Et quæ consequentia hæc
 Sancti viuunt Spiritu apud Deum, & nos amant, &
 felices sunt: Ergo nos exaudiunt, & volunt ac possunt
 nos iuuare. A baculo ad angulum. Possunt enim foeli-
 ces esse, etiamsi nec exaudiant nos, nec etiam iuuent.
 Sicut etiamsi non omnia sciant aut possint. Quemad-
 modum & Abraham & Iacob in vita beata foelices
 erant, etiamsi suos ignorarent, nec eos audirent, nec
 etiam iuuarent.

Non ergo Hispanus mortuorum inuocationem ex
 scriptura S. docere potest.

Ita Imaginum & Statuarum adorationem ex scrip-
 tura S. deducere conatur, cum tamen Scriptura ex-
 pressa destituatur. Sed & hinc ad Apologeticum suum
 remittit: in quo se ostendisse dicit, quomodo illa ex eo-
 de colligi possint. Quia Scriptura S. docet, sanctos esse
 honorandos. Porro honor statuis delatus, ad prototy-
 pum refertur. Ergo ex Scriptura constat, adorandas sta-
 tuas. Fallaciam esse docent Dialectici, à non distribu-
 ad distributum, sancti sunt honorandi, ergo statuæ
 eorum adorandæ: & plus est in consequentia, quàm
 præmissis illis, vel hinc in antecedenti: Et quod ad rē
 non attinet, de adoratione statuarum, manifestior &
 maior est Iconolatria ista, quàm ut verbis sit opus, qui-
 bus refutetur.

Iam Pontifex Rom. Gregor. 15. ut turpissimam
 hæc confirmet apud suos Statuarum adorationem,
 quàm Ethnicam Iconolatriam, amplissimas libera-
 tiones addit & concedit, crucem Christi, eius imagi-
 nes, aliorumq; sanctorum statuas, venerantibus, cen-
 tum annorum Indulgentias, singulis vicibus. O Idolo-

K latræ

latræ foedissimi, Diabolo, vt cum Epiphanio loquar, seruitentes; quomodo iudicium effugietis gehennæ? Cæci cæcorū duces, quos vobiscum in Barathrum inferni vestra Idololatria & Iconolatria abducitis miseris. Cum vtrunq; verbo Dei expressè sit prohibitum, Ne faciant sculptile, Et in specie, Ne adorent, neq; colant. Hinc factum est, quod Epiphanius Hæreseis numerat: quod mulierculæ quædam Simulachrum Virginis Mariæ circumgestabant, etq; coloridia, id est, placentas offerebant, dicens; Vnde simulachricum illud studium & C O N A T V S D I B O L I ?

vide Spong. fol. 48. 52. & ibi. in precedentibus & sequentibus plurima in hanc sententiam.

Quod verò Hispanus hoc nomine suorum excusat Iconolatriam, quod honor Imaginibus exhibitus, a prototypū spectet: Hoc ipso declarat, se suosq; in hoc planè cum Ethnicis facere, qui huius eundem afferendi colorem, quod Statuas non tanquam Deos colerent, absit, sed adorationem Imaginum ad Deum transire dicebant. Non inquirunt materias, auri argenti aris, & alias, ex quibus signa conficiunt, eos per se Deos esse, & religiosa numina discernimus, sed eos in his collimus, eosq; veneramur, quos dedicatio infert sacra. Non, ipsi dicebant, simulachra colimus, sed eos ad quorum Imaginem facta, & quorum nominibus consecrata sunt Sicut & Iulianus Apostata hoc colore Ethnicis Idololatrias excusat. Et D. Augustinus, de Ethnicis qui purgatoris sunt religionis testatur, dixisse eos: Non colo simulachrum, sed per effigiem corporalem eius rei signum intueor, quem colere debeo, Super Psal. 113. Quod ad locum Petri attinet, præcipientis, vt ab illicitis Idolorum cultibus abstineant: ex quo Hispanus

ius intelligi posse dicit, Imaginum cultum, qualem
 in sua Ecclesia: Ita eius depravationem
 monstravi, vt quid amplius responderet non inueni
 et, nisi quòd dicat: se meam loci illius versionē, quam
 offeram, tanti non faciendam iudicare, quanti vulgatam
 versionem. Atqui illa non mea est, sed Erasmi, quam
 Leo 10 Pontifex. Rom approbavit, aliorumq; virorum
 doctissimorum versio & interpretatio, quæ alia ratio
 ne confutanda erat, quàm Conciliabuli Trid: decreto
 stolido, & rudi, quo vulgatam translationem solam au
 thenticam esse voluit.

Pari successu cœlibatum probare è scripturis, 1.
 Cor 7. conatur. Vbi Paulus virginitatem consulere
 videtur, propter necessitatem præsentem tum, & quòd
 tranquillius sit vitæ genus. Verùm non simpliciter aut
 vniuersaliter, sed in his qui donum habent virginitatis,
 vt castè absq; coniugio viuere possint, idq; non solum
 ne corpora polluantur, sed etiam sanctæ sint spiritu &
 mente. Hinc quàm rarum sit hoc donum apparet, &
 quàm pauci inter tot millia cœlibatum hodie, virgines
 reperiantur, singuli animaduertunt.

Nec tamen vult Apostolus his etiam laqueum inji
 cere. Si nupserit, inquit, virgo, non peccat: sed tantùm
 inquit, non præcipit. Non enim poterat, inquit Am
 brosius, author coniugij, rem aduersam nuptijs impe
 tere, ne factum suum pristinum accusaret. Reliquis,
 hoc dono carent, dicit omnibus Apostolus: Me
 mor est nubere, quàm vri. Neque verò solis laicis
 hæc dicta sunt: sed etiam expressè, disertè, & in spe
 cie, Hispane, vt tibi dictū scias & memineris, Episcopis

doctoribus, pastoribus, & Diaconis Ecclesiæ Christi, & Timoth. 3. Tit. 1. Vnde igitur nobis lex, de perpetuo omnium Ecclesiæ ministrorum cælibatu? Certè quidem non à Deo, neq; ex loco isto Apostoli, qui nihil de illo habet, Nec etiam aliunde, quod sciam ex Scriptura sacra.

1. Timoth. 4.

Sed hîc me colligo ipsum, & reuoco id, quod dixi in Scriptura S. id nō haberi. Incidit enim mihi insignis, & valdè perspicuum scripturæ testimonium, vnde probatur cælibatus Pontificius, indubitatum Spiritus S. & oraculum, vbi idem Apostolus dicit; Spiritus sanctus testè dicit, quia in nouissimis diebus, discedent quidam à fide, attendentes SPIRITIBVS ERRORIS, ET DOCTRINIS DÆMONIORVM, in hypocrisis loquentium mendacium, & cauteriatam habentium suam conscientiam, PROHIBENTIVM NVBERE, ET ABSTINENTIA CIBIS, quos Deus creauit, &c. En tibi Scripturæ, Hispane, quibus cælibatus tuus quàm optimè probatur. Palmam itaq; tibi lubens concedo, ex Scriptura S. cælibatum vestræ Ecclesiæ probari posse. Triumpham itaq; de me victo, qui hæctenus tibi falsò obiecerim, te tua Scripturæ S. testimonijs probare non potuisse.

Sed hæc mittamus, audire præstat, quomodo ex istis scripturis (quod instituit) cælibatum sacrificulorum, Monachorum, & Monialium, ipsemet probet, nō magnam enim me initurum, apud aduersarium Hispani gratiam scio, quod scripturæ testimonium suppeditarim. Hîc verò insignem videre est Scripturæ interpretem, & Theologiæ doctorem eximium. Legem, inquit, cælibatus post votum sponte emissum, conuenientem esse, ex illis probatur locis, qui sunt etiam ratiocinatione coniungendi: obedite Præpositis vestris. Et si quis vouisti Deo, ne moreris reddere.

Quis verò negabit porrò, Hispanum doctorem esse
 doctorum, & Theologum summum, scripturæ inter-
 pretem solertissimum? Imò verò, quis hic stupor est,
 ut potius furor aduersariorum Diabolicus: Primùm
 enim, de votis dictum est, & probatum, Ceremonialia
 ista Mosaica nihil magis ad nos pertinere, quàm Cir-
 cumcisionem, quæ vnus certi fuere populi, certo tem-
 pore definita. Deinde spontaneos & voluntarios cul-
 tus, hoc est, de industria hominum excogitatos, expres-
 se, disertè, & totidem literis ac syllabis, eodemq; planè
 vocabulo, à Domini Spiritu, antequam orti essent, dam-
 natos, Cum Apostolus ἐβελωσκειας, id est, voluntarios
 cultus, damnauit. Nihilominus tamen insigni petulan-
 tia, & malicia planè Diabolica, isti eos commendare,
 & sicut Sodomitæ, peccata sua, prædicare non cessent.
 Ad hæc quod Apostolus præcepit, obedientiam Pæpo-
 sitis præstandam: ad licita, & quæ cum Sacra Scriptura
 non pugnant (quod facit lex, de perpetuo sacerdotum
 celibatu) est referendum. Nequaquam verò vniuersa-
 lis est, vel generalis, vt quicquid isti præcipiant, facien-
 dum sit. Sicut, huius sententiæ prætextu, & abusu, Ty-
 rannidem, Præpositi isti in Ecclesiam, potestatemq;
 vniuersam præcipiendi, sibi sumpserunt, Adeò, vt Cerbe-
 ro ore latrare non sunt veriti: Vbi est maioritas, illic
 præcipiendi potestas, reliquos manet obediendi ne-
 cessitas. Item. Si Papa, suæ & fraternæ salutis negli-
 gens, deprehenditur inutilis & remissus, &c. Nihilo-
 minus innumerabiles populos cateruatim secum ducit
 primo mancipia gehennæ, cum ipso plagis multis in-
 eternum vapulatos: Huius culpas istic redarguere
 presumit mortalium nullus, quia cunctos ipse iudica-
 turus,

Coloss. 2.

turus, à nemine est iudicandus. Quibus docetur, Pontificem Romanum, non Christi vicarium, sed aduersarium, & sic ipsissimum Antichristum esse, qui supra omnia se extollat, &c. Verùm præstigators Esau, se ex quouis quiduis facere posse, oculosq; omnino præstringere posse persuasum habent, hocq; vt conquantur, improbissimè canes impudentissimi sua vregre indefinenter solent, vt vel instando, sicut Romani sedendo, vincant. Sed stultitiâ eorum manifesta fiet in nibus, sicut meritò Hispanum huius probationis putare debebat, si frontem haberet.

Quod verò dicit Iesusus iste incircumcissus corde & auribus: Ecclesiam suam Sacerdotibus, non tam coniugium, quàm infidelitatem sacrilegam prohibere, cuius, inquit, essent rei, si primam fidem Deo datam, irritam, contrahendo matrimonio, facerent: Nugæ sunt hypocritis istis vsitata. Primùm enim, et si meo iure vt possem, & aduersarium mendacijs conuincere, & sic proprijs suis verbis condemnare, dum non vult videri suis coniugium ipsum sacerdotum damnari, maxime id fateri, quod dicat: Non tam coniugium eos prohibere: Prohibere ergo suos coniugiū fatetur. Sed hæc, inquam, mitto, cum aliunde & ex, ipsorummet verbis hoc probare promptum sit. Damnare itaq; ipsos coniugiū, nō solùm in sacerdotibus, sed in vniuersum, hinc manifestum euadit: Quod rationes, quas alibi etiam in Iure Cañonico asserunt, contra Sacerdotum coniugiū, generales sunt, atque ipsi coniugio per se conueniunt. Vt cum dicunt: Sacerdotes non sint coniuges: Quia scriptum est, Sancti estote, Nam ego Dominus Deus vester sanctus sum. Item, Qui in carne sunt,

nt, Deo placere non possunt. Ergo, secundum istos, sum coniugium per se, vitæ genus est Prophanum, renale, in quo viuentes Deo placere aut sancti esse non possunt. An iam horum vos pudet Esauitæ, conjugij hostes, Sanctuli, & impolluti corpore & spiritu, semidei, Angeli? Verentur fortè multorū honestorum iudicia, ideoq; dissimulant hanc causam, quæ nimis crassa est, nec speciem vllam verisimilitudinis habet, quam tamen Pontifex tempore tenebrarum afferre nõ erubuit, hancq; impiam turpissimam, & vt cum Apostolo loquar, Dæmoniacam legem, hæcenus omni genere crudelitatis, aqua, gladio, igni, fune, propugnant. Iam verò sola infidelitas, quod primam fidem Deo datam (Votum, si Dijs placet) irritam, contrahendo matrimonio faciant, accusatur, & in misellis Deo scilicet consecratis personis damnatur.

Sed quid multis opus est verbis, quibus conuincamus, eos simpliciter prohibere sacerdotibus coniugiū. Ipsa iuris Canonici verba audiamus, quibus impudens præstigiatoris istius obduretur. Hæc autem verba sunt Canonis. 26. q. 2. c. fors. Copula Sacerdotalis, nec legalis, nec Euangelica, nec Apostolica autoritate prohibetur: Ecclesiastica tamen lege penitus interdicitur.

Hic, Hispane, pro tua versutia, glossam quære, contra huc textum, qua verba admodum significantia elucet, teq; euoluas, tuam tuorumq; Dæmoniacam doctrinam, de Sacerdotalis coniugij prohibitione, pro veteris iurato & impurissimo calibatu, è Scriptura factam comprobes, si inuenire possis. Quod tum futurum est, cum Diabolus, eius author, Diabolus esse, desierit.

desierit. Non ergo improba est, vt in sequentibus mēbris, calumnia, quod scripsi: Pontificia decreta Ecclesie sonare; Carnales & immundas esse nuptias, sed vt veritatem omnes esse vident. Et magis hinc, Hispanum improbum esse calumniatorem, apparet.

Deniq; quod ad Concilij Niceni decretum contra Sacerdotum cælibatū attinet, primū dubitat de illius fide historię, vbi sibi haud stultè sapere videtur, tanto grauius præiudicio. Deinde, non ideo, dicit, perpetuam legem cælibatus, tanquam iniquam, damnatam. Quis verò? An, quæ cum Scriptura sacra pugnant, non perpetuò pugnant, sed ad tempus. Video quid velit Hispanus: nempe, Ecclesiam suam, & Pontif. Rom. possedens, pro suo arbitrio, dispensare. Sicut Card. Cusanus Ecclesie Rom. sententiã descripsit, dum inquit: Scripturas esse ad tempus adaptatas, & variè intellectas, ita vt vno tempore, secundum currentem vniuersalem ritum exponerentur, mutato ritu, iterum sententiã mutaretur. Ita, vt sicut quondam coniugium præferebatur castitati per Ecclesiam: ita & apud Deum remunerantem. Et postea MUTATO IUDICIO ECCLESIE, mutatum est & Dei iudicium.

An verò misogamos vos, Esauitas sceleratos, non vel tandem, in tanta verbi Dei luce, istarum præstigiarum pudet? Quid, an prima fides Apostolo vobis est cælibatus? Nunquid tum hoc in vsu erat? Doceas id Hispane, & doceas ex scriptura Noui Testamenti. Ego verò putabam, primam fidem Deo datam esse & fuisse tum quoq; quæ datur, & fit, in Baptismo. An verò isti prius votum cælibatus vouerunt, quàm Baptizarentur? Quæ hæc præpostera ratio, Hispane? Hic cum Hispanus scrip-

Scripturæ S. auctoritate destituatur, quòd non so-
 Veteris Testamenti Sacerdotes fuerint coniuges,
 quibus tamen, in matrimonio constitutis, Dominus nis
 Dominus dicit: Sancti estote: Verùm etiam Apostolus
 fertè, Ecclesiæ ministros coniuges esse voluerit: Pa-
 trum nobis opponere solet auctoritatem, qui locum
 istum de votis sint interpretati. Verùm iam docuimus,
 Apostolum primam fidem, non de voto cælibatus in-
 tellexisse, quod nullum tum fuit, Nec laqueum consci-
 entis iniicere, Sed liberrimum esse voluit, nec pecca-
 re eos, si iungantur matrimonio, pronunciat. Et alij Pa-
 tres aliter sunt interpretati, sicut Athanasius: Væ vo-
 bis, inquit, qui primam fidem Baptismi cœlitus institu-
 tam, irritam facitis. Augustinus quoq; grauiter pecca-
 re pronunciat, tales nuptias qui soluant. Et Cyprianus,
 Quod si se ex fide Christo dicauerunt, pudicè & castè
 sine vlla fabula perseuerent. Si autem perseuerare no-
 lunt, vel non possunt, melius est vt nubant, quàm in-
 ignem delicijs suis cadant, Et Canon: Tolerabilius est
 vultæ promissionis vota reijcere, quàm per inutilium
 promissionum custodiam, exhorrendam criminum im-
 mittere mensuram.

*Cyprianus, lib.
 Epistola 11. ad
 Pomp.
 Concil. Toleta-
 num 8. ut citatur
 22. q. 4. si publi.*

Cœnæ Dominicæ mutilationem quoq; è Scriptura
 probare conatur, vt nullus sit tam absurdus, manife-
 stus, & palpabilis error Ecclesiæ Pontificiæ, quem hic
 arguas, suis præstigijs pingere se posse, pro immani &
 suspensa sua impudentia, non speret. Quia Christus
 nec in institutione eius, nec aliàs omninò iusserit, om-
 nes ac singuli fideles cum communicant, de Calice eti-
 am Dominico participare. Sed heus, mentiri vel tan-
 taceffa. An non enim verba sunt manifesta, & mani-
 festissima.

L datum

datum Christi sole meridiano clarius: Bibite ex hoc
OMNES. Vbi Diabolica audacia, & deprauatione Sa-
tanica, ex OMNES, hic Iebusæus facit, NON OMNES,
Sicut Satan in iudiō, cum Dominus dixisset, Moriemini,
dixit: Nequaquā moriemini, Deum mendaciū arguens,
pater mendaciū.

Sic hic quoque totus ex mēdacijs compositus Hispanus,
mendacissimam Heerbrandi esse calumniam dicit
(verba enim eius refero) quod sine pudore scripserint
patres ipsos, in Concilio Constantiensi, concessisse
vsum communicandi sub altera specie tantum, in
stitutioni atque præcepto Christi repugnare. Sed quid
hic mentior Hispanus? Respondet: Instituisse enim
Christum Eucharistiæ Sacramentum in vtraque specie, quod
Patres illi commemorant, non idem est, quod præcep-
tisse, ut in vtraque specie ab omnibus sumeretur. Quid
audio: Monstrum transmarinum, aut bestiam sua re-
nantem verba: Ergone indifferens est, & liberum, ob-
seruare, vel minus Christi institutionē, & mutare ipsius
Testamentum? Atqui hominis Testamentum nemo
mutat, aut superordinat. Vobis verò licet Christi Te-
stamentum pro vestro arbitrio mutare, superordinare
Missæ sacrificium, & mutilare ipsum Sacramentum.
Quod absque grandi sacrilegio fieri non posse olim Pon-
tifex. Rom. Gelasius pronunciauit. O vos ergo sacri-
legos *πονηροκλήτας* An non enim Christus dixit: Bibi-
te ex hoc omnes? An non idem dixit, Hoc facite, quod
ipse instituit? An non hæc præcepta sunt: An tu verò
Christum nugatorem quempiam esse opinaris, & in re
maximè seria, verbis ludentem? O ingentem hominis
impudētiam, impietatem, blasphemiam. Quid ab huius
Rabula,

abulæ, & canis impudentissimi calumnia, tutum esse
 credest, qui adeò turpiter verba Christi euertere non
 dubitasti: Instituisse, inquit, Christum Eucharistiæ Sa-
 cramentum in vtraq; specie, non idem est, quod præ-
 cepisse, vt in vtraq; specie ab omnibus sumeretur.
 Cui ergo ita instituit & præcepit: Haud dubiè respon-
 debit, quod sui gregales, Sacerdotibus, quos tum Apo-
 stoli repræsentabant, Laicis sufficere alteram tantum
 speciem, eaq; contentos esse debere, nec de calice rixari
 odiosè. Vix .n. hac vna tantum specie, dignos. Et vt
 quidam illorum scripsit, ex gratia hanc ipsos accipere,
 quia nihil illis debeatur, quod non ipsis sit institutum
 hoc Sacramentum. Fœnum debetur vaccis, Rusticis
 verò, ni Deus Optimus Maximus Lutherum exci-
 tasset, vespendum iam erat stramine auenaceo. Sed quid
 ad hoc Apostolus: An non is se à Domino ita acce-
 pisse, quod & tradiderit ipsis, scribit Corinthiorum
 Ecclesiæ: Et quid, & quomodo tradiderit, ibidem do-
 cet. Sed de his satis.

Ex quibus adparet Hispanum ea, quæ obieci Ec-
 clesiæ suæ, dogmata, etsi conetur, tamen nequaquam
 esse Scripturæ sacræ testimonijs comprobare. Sed
 veras nugas, imò Scripturæ sacræ deprauationes &
 corruptelas afferre Sophistam, de Purgatorio, mortuo-
 rum inuocatione, Statuarum & Imaginum adoratione,
 vitu sacrificulorū, mutilatione Cœnæ Dominicæ.

Quod ad crimen Hæreseos attinet: Sicut Iu-
 det olim Prophetas & Apostolos non solum vt
 illis Doctores excommunicârunt, extra synago-
 gam suam eos facientes (vt Christi verbis vtar) sed
 etiam occiderunt: Ita Pontificia colluies nos syn-
 ceros

Explicatio causa-
rum fol. 14.
Euseb. hist. Eccle.
lib. 3. cap. 27.

eius nomen ac verbum: ipsi hæresibus innumeris, veteribus & nouis, à se excogitatis obnoxij Sicut docui, veteres eos Hæreseis, iam olim ab Ecclesia damnatas, è cineribus quasi resuscitasse: Cū Ebionæis negare, solam Christi fidem ad salutem sufficere, sed custodiam censebant illi etiam legis obseruantiam, Sed hinc videre est, quàm frigidè Hispanus id crimen à sua Ecclesia amoliri conetur. Hieronymus, inquit, & Nicephorus testantur: Ebionæos, Ceremonias legis veterum cum Christi lege, contra doctrinam Apostoli, necessariò seruandas esse, posuisse. Et quid tum postea, si maxime ea tantum fuisset ipsorum sententia: An vos idem Ebionæi Hæretici non eritis, quia isti non sufficere solam Christi fidem putabant, sed insuper legum Ceremonialium Mosis obseruantiam: Vos verò similiter negantes, solam Christi fiduciam esse, qua homo iustificetur: Verum Mosis legum moralium obseruatione necessariam esse ad iustificationem, decreueritis & contendatis: Absit, Non tam ouum ouo est simile, quàm vos, & Ebionæorum, & aliorum Hæreticorum, olim ab Ecclesia damnatorum, similes. Quia verò interdum in aliqua circumstantià nonnihil variatis, ideo Hæresion illarum vos reos esse, pueriliter & stolidè negatis, more omnium reorum. Quasi verò, quia non idem literis, syllabis, vocabulis, eodemq; verborum contextu, & orationis forma, per omnia vtriusq; Pontificij, quibus veteres Hæretici olim; vt maxime idem planè cum ipsis sentiatis, ad eundemq; planè finem colimitis, idcirco Hæretici non eritis: Absit inquam. Sic enim eodem nexu & vinculo colligati cum istis estis, quemadmodum vulpes Simfonis, (quas Spōsa in Cantia

is capi vult, per quas etiam Patres Hæreticos intellexerunt,) caudis erant colligatæ, etiam si capitibus dire viderentur.

Sic quod de Montano Hæretico, qui propterea, quod primus leges ieiuniorum, prætextu Paraclæti, id est, Spiritus sancti indixerit, & coniugium soluisse scribatur, veterâ Ecclesiam Papicolas damnasse dixi: calidè & astutè se tegere posse suorum eandem Hæresim putat: dissimulâdo, quod Hæresis est iudicata, Lex ieiuniorum. Et interim garrit, nescio quæ, de venturo Spiritu sancto. Quasi Hæresis Montani tantum fuerit, de missione Spiritus S. tū futura, & non leges ieiuniorū, & nuptiarū solutio, quæ damnata sunt. Hæc. n. verba sunt Hispani: Vbi ieiuniorum leges, prætextu venturi Paraclæti, Ecclesia Catholica, vel indixit vel seruandas esse ita decreuit, quasi non ante ad Apostolos Spiritus Sanctus missus fuerit, sed postea demum expectâdus, quæ fuit Montani ab isto commemorata Phantasia: Respond. Nusquam legi, nusquam dixi, Ecclesiam Catholicam hoc fecisse, sed Montanum primum fuisse, qui hoc nomine ab illa est rectissimè damnatus. Deinde mulatim irrepserunt leges istæ, & per Pontificios non modo receptæ, sed etiam auctæ sunt, idc̄q; prætextu Paraclæti & Spiritus sancti, quo ita regi eos asseritis, vt mutare non possint. Sicut quæcunq; in Conciliabilis vestris statutis, prætextu Paraclæti, id est, Spiritus sancti, in quo vos legitimè congregatos prætextis, tanquam oracula eius, obseruanda obtruditis Ecclesiæ. Spiritu ergo Montani, & non Christi, leges vestræ ieiuniorum multiplicium.

L 3

Et quæ

Et quæ hæc est tua, Hispanæ, impudentia, quod ne-
gas à vestris Pontificibus solui coniugia. An non con-
tracta à Sacerdotibus in omnibus vestris Consistorijs
soluitis? Cauere sibi voluit vocabulo, Legitima, voluit
quiens, legitima coniugia solui pro arbitrio posse docu-
it? Verùm paulò antè docui, legitima esse Ministre-
rum Ecclesiæ coniugia, quia secundum legem & ver-
bum Dei. Et à quo spiritu profecta sit lex, prohibens
nuptias Sacerdotibus, monstraui. Montanistas ego
vos esse, omnes facillè intelligunt. Quia verò authentici-
gis, à vera Christi Ecclesia hæreseos est damnatus, id
vocabulum Montani horretis & refugitis, cum in
ipsum quotidie factitatis. Rem ipsam retinetis, et in-
rim ab Ecclesia hæc decreta facta asseritis, cum tamen
hæc, illa in Montano damnârit. Quæ ergo ista sit Eccle-
sia, omnes facillè vident.

Obiecti Hispano & Pelagianorum furores & Hæ-
reses multiplices, quas cum his communes ipsi habeant
hodie, olim verò ab Ecclesia vera damnatas. Vt, quod
concupiscentiam peccatum esse negât: Hominem libe-
rum habere arbitrium, etiam in Spiritualibus: Gratiam
secundum merita dari: Hominem suis viribus natura-
libus legem Dei posse implere: Patriarchas legis natu-
ralis obseruatione, Iudæos Moysi, Christianos nouæ &
Euangelicæ legis obseruatione, iustos & saluos asse-
rentes. Quid igitur ad hæc Hispanus? Cum neq; negare
ausit, neq; defendere possit, propter absurditatem &
impietatem, me propter imperitiam non assequi, quæ
ab ipsis de peccato, iustificatione, & gratia, ac meritis
disputentur, nihilq; de hoc genere intelligere, respon-
det. Hac ipsius solutione benè sum contentus. Sed heus
Hispanæ

spane, non ita te elabi & abire sinam. Vos enim totidem verbis negatis, concupiscentiam in renatis esse peccatum, & tantum fomitem esse affirmatis; Hominem ex puris naturalibus, Deum posse diligere super omnia. Item, homini facienti quod in se est, infallibiliter dari gratiam. Hinc de merito congrui & condigni disputatis; Hominem posse legem Dei implere, & plura facere opera supererogationis; Denique Patriarchas legis Naturalis, Iudaeos Mosaicæ, Christianos perfectioris, legis Evangelicæ obseruatione saluatos. Quomodo ergo Pelagiani non estis?

Se suosque Hispanus ab Hæresi Tatiani & Encratarum hacratione excusat, quod hi coniugium, & carnis esum, tanquam per se mala, damnauerint. Respond. Siue per se, siue per accidens, quæsito colore, siue in genere omnibus, siue in specie certo hominum ordini prohibeatis usum rerum, quæ Deus omnibus liberum esse voluit, crimen Hæreseos non effugietis. Docuit Tatianus: Nominus Deo displicere coniugium, quam scortationem. Vos vestrique, ut Maiores & Præceptores vestros, Tatianum & Encratitas, superaretis, Sacerdotem ducenem Vxorem, grauius peccare asseritis, quam scortationem & adulterantem. Vide, an non Tatianis, longè sitis superiores & crassiores Hæretici?

Damnauit, inquit Hispanus, Ecclesia Valentiniana, quod portentosam Deorum multitudinem confingerent: se quoque planè illam ignorare & execrari. Respond. Permutatis tantum nominibus, idem aliàs planè arbitratris, conficta innumera Deorum Diuarumque turba, quas non secus aut minus colitis, quam isti suos. Quod copiosè in Spongia ad oculum demonstraui.

Ad

Ad Collyridianorum Hæresin, Mariæ offerenti-
um, respondet, suam Ecclesiam, non tanquam numer-
eam adorare, quamuis ei, & reliquis Diuis, conuenien-
tem honorem habendum doceant. Negare non potest,
se huius reos esse Hæreseos. Quod enim de cōuenien-
ti honore dicit, inconuenientem esse, offerendo Di-
donaria, & alia tribuentes, in Spongia copiose est de-
ctum ac probatum. Sicut & hīc in præcedentibus, quo
defendere, aut excusare etiam, nequiuit Idololatra tur-
pissimus, Et tamen Reginæ cœli offerre nō desinunt.
Nobis verò econtrā Hispanus quod hæreseos crime-
intentat, quia Romani Pontificis ducatum fugiamus
(quæ ipsius verba sunt, non mea, vt impudenter nuga-
tur) Non à Christi ouili secessimus, sed vocem primo-
pis pastorum, vt oues ipsius simus, audimus. Quamuis
Antichristus ille Rom. lupus & Pseudopropheta, non
sonet, ideo iuxta Christi præceptum fugiamus, & Ba-
bylone exeuntes. Et hunc talem esse, totius Romani
Imperij Principum, Episcoporum, & Doctissimorum
Theologorum & Iureconsultorum, atq; ita etiam Ec-
clesiæ Christi Iudicio & decreto declaratum, demon-
strauit: Ad quod Hispanus nihil prorsus respondere
potuit, sed silentio suo turpi agnoscere coactus est.

Nam quod Petrū, successoresq; eius Ecclesiæ præ-
fecisse dum Hispanus dicit, sunt nugæ, & clamores vlti-
tati Papistarū, quibus primatū istum & tyrannidem in
Ecclesiam inuaserunt & occuparunt, quem nullum esse
in ea Christus ipse de hoc interrogatus, quisnam pri-
mus esset in regno suo, respondit: Vos autem non sic.
Pascere iubetur Petrus oues Christi: Ergo vniuersalis
est totius Ecclesiæ Pastor Petrus. Nec hoc solum om-
nes eius

Auentinus.
Explicat. Causa-
rum fol. 18.

Luc. 22.

quodq; eius in loco successores, Quæ hæc consequē-
 ar. Ter negauerat Petrus Dominum: Iam à resurre-
 ctione ter illi cura ouium demandatur. Restituitur
 itaq; officio priori, à quo turpi sua abnegatione exci-
 derat. Sed non vt solus ipse pasceret gregem; verùm
 cum alijs Apostolis, quibus idem officium demanda-
 tum est à Christo paulò pòst: Ite, inquit, in orbem
 vniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Et
 vbi Petrus hunc primatum & principatum in Ecclesia,
 & inter Apostolos, habuit, aut exercuit vnquã: Paulus
 certè, nihil se ab ipso accepisse, protestatur, nusquam il-
 li celsit, nusquam ipso inferior. Quin imò potius con-
 trã, in faciem illi restitit, eumq; coarguit, ita vt Petrus
 Paulo cedere cogeretur, & ferre redargutionem. Non
 itaq; à Petro, qui horum nihil accepit à Christo, nihil
 habuit, nihil vsurpauit, nihil transmisit, sed à Phoca
 Cæsaricida, quod omnibus notum est, Pontifex Rom.
 Primatum suum Bonifacius, seu potius malefactus,
 improbè instans, reclamantibus multis, acce-
 pit. Neq; enim Petrus, inquit Bernhardus, quod non
 dedit, dare potuit. Quod si maximè Petrus præroga-
 tam quandam habuisset, quid hoc ad loci successo-
 rem? Multa sunt dona personalia, quæ non in hæredes
 transeunt, præsertim in Ecclesia Christi, qui non alligat
 dona sua locis. Verùm sedens ad dextram æterni
 Patris, dona dat Ecclesiæ pro arbitrio, Prophetas, Apo-
 stolos, Euangelistas, doctores, pastores in opus ministe-
 rii. Nihil enim, in toto Nouo instrumento, de Iurisdictio-
 ne ista Papali, plusquàm regia: Quorum nihil Pe-
 trus habuit, nihil accepit, nihil vsurpauit. Dicam autem
 etiam Hispanæ, tuisq; si ignoratis: Ibi Pontifex Rom.

M Petri

Petri successor est, cum Christus illi dixit: Abi post me Sathan, non enim sapiſ quæ Dei ſunt, Sathanæ ſunt vicarij in terris, non Petri Apoſtoli, cum quo præſentibus nihil habent commune, neq; in doctrina, neq; in officio, neq; in vita aut in moribus. Nec nos tam mores plerumq; Pontificum corruptiſſimos, quàm doctrinam falſam & depravatam, Idolomaniam multiplicem, qua tuetur iſta ſedes peſtilentiſſima, & tyrannidem in Eccleſia libera intolerabilem accuſamus, auerſamur, fugimus, damnamus, execramur.

Quod proinde Hiſpanus dicit: Pontifices Romæ propter ſucceſſionem Petri, maiorem habere prærogatiuam, quàm Aaronis in Veteri Teſtamento Pontifices ſucceſſores: falſum eſt, cum illi ordinatione diuina Authoritatem in Eccleſia Veteris Teſtamenti, & ſucceſſionem ordinariam, habuerint. Quorum nihil Pontificij de ſuo Idolo Antichriſto in vniuerſum omnia probare in omnem æternitatē vnquam poterunt. Ideo nihil prorsus carnalis iſta loci ſucceſſio ad rem facit, nec Eccleſia ad eam eſt alligata, ſed ad ſynceram verbi Dei doctrinam, dicente Domino: Si maſeritis in ſermone meo, & verba mea maſerint in vobis, verè diſcipuli mei eritis, &c. quam cum Antichriſti illa ſententia malorum & errorum omnium lerna, non ſonet, ſed fontes corruperit: Ideò fugienda. Et qui à fide diſceſſerint, manifeſtum eſt ex antitheſi.

Lib. 4. Episto-
rum cap. 83.
Cap. 82.

Deniq; quòd ad locum Gregorij attinet, Antichriſtum vocans, Vniuerſalem qui ſe appellet Episcopum: perridiculus eſt Hiſpanus, aſſerens: non eum vel nomen ipſum, vel officium vniuerſalis Episcopi, Antichriſtianum cenſere: ſed vanitatem in arroganda ſibi glorioſe, & ia-

Ma stande ea voce, redarguere, &c. An non enim verba Gregorij sunt, stultum, superbum, peruersum vocat vocabulū. Vniuersalis Episcopus. Item, in isto SCELESTO VOCABVLO (vniuersalis Episcopus) consentire, nihil aliud est, quàm fidem perdere. Idem, stultum, superbum, peruersum vocat ac Prophanum vocabulum, & friuolum nomen. Hoc scilicet Hispane, non est nomen ipsum, vniuersalis Episcopi, Antichristianum censere. An non vel tandem te pudet, huius tuæ impudentiæ. Sed vident omnes te & fronte carere, & cum veritate ex professō bellum suscepisse.

Lib. cap. 194.

Aterum verum est, quod Gregorius, officium vniuersalis Episcopi nec damnet, nec respuat, sed Petro commissum esse dicat: sed malè intellectis verbis Christi: Petre, pasce oues meas. Et merum esse hoc figmentum, ambitiosorum Episcorum Rom. vel hinc apparet: quod in Concilio Nicæno decretum est. Can. 6. Vt & apud Alexandriam, & in vrbe Roma, vetusta consuetudo seruetur, vt vel ille Ægypti, vel hic suburbicariarum Ecclesiarum sollicitudinē gerat. Can. 8. Et vt Episcopo Hierosolimorum antiquitus tradita honoris prærogatiua seruetur, &c. Vbi hic Hispane, Vniuersalis Episcopus Romanus: suo loco manere iubetur. Sed nec Vniuersalis, nec Primus: Verùm suburbicariarum tantum cura illi demandatur. Et id ex vetusta consuetudine, prærogatiuam retinente Hierosolymitano.

Hist. Eccles. Euseb. lib. 2. cap. 12.

Vnde igitur vniuersalis Romanus: Non à Christo, nec ab Ecclesia, nec à Concilio: sed dolo, vi, fraude, impostura, crimine falsi, quod in Concilio Mileuitano, cui D. August. interfuit, deprehensum est. Cum n. tres Episcopi Romani, Sezimus, Bonifacius, & Coelestinus, qui intra decenniū sibi successerūt, Primum sibi

Tom. 1. Concilio
rum fol 493. usq;
ad fol 521.

M 2 sibi

sibi vindicarent, ideoq; prouocationes ad sedem Romæ tanquam primam omnium, ab Africanis Ecclesijs concedi peterent, quòd hæc ita in Nicæno Concilio decreta essent: Visum est Episcopis Concilij Africani 217. legatis missis ad Ecclesias, Constantinopolitanam, Alexandrinam, & Hierosolymitanam, vt Originalium Archiuis inspicerentur. Quo facto, falsi crimen est comprehensum, cum nihil tale in illis inueniretur, sed id quod antè ex Eusebio est dictum. Ideoq; Concilium Africanum, ad Episcopum Romanum Coelestinum Epistola valde erudita & neruosa missa, contradicit, negat tale aliquid in verioribus & authenticis Concilij Nicæni decretis reperiri. Ideoq; legatos suos in Africa ulterius sustinere non patiatur.

Quibus & ad tertium tuum est responsum, quòd existi, Gregorium tantum redarguere vanitatem, inroganda sibi gloriose & iactanda voce, Vniuersalis Episcopus, Quo enim animo, quo Spiritu, Romani Episcopi primatum istum affectarint, ad eumq; anhelauerint & aspirauerint, Patres Concilij Africani, in dicta iam Synodali Epistola, non tacent. Nec quisquam historie omnium temporum tam expertus est & ignarus, vt ignoret, quibus artibus, fraudibus, imposturis, mēdacijs, sola damnandi libidine, alijs antecellere voluerint, sibiq; subijcere omnia: donec tandem Gregorij huius successor, Bonifacius 7. à Cafaricida Phoca, multis reclamantibus, primatum extorsit.

Hic Phocas Christus ille est, & Petrus, à quo Episcopi Romani Vniuersales, & principes reliquorum Episcoporum omnium sunt creati. Hi ergo omnes, secundum Hispanum, Antichristi sunt, vt certè sunt, quòd
summa

ma vanitate in arroganda sibi glorioſe, & iactan-
 ea voce vtantur, ex mera ambitione primatus istius,
 tyrannidem inuaferint.

Sed collectione, aut interpretatione etiam, verbo-
 rum Gregorij opus non est. Ipse enim, etſi in ſpecie, cō-
 tra Ioannem Episcopum Conſtantinopol. qui vel con-
 ſentiente, vel conuiuente Imperatore, hoc ſibi ſuperbū
 Vniuerſalis vocabulum ſumebat, diſputer: Tamen po-
 ſtea generatim, Hiſpane, concludit; quod tu tibi obſtare
 facile vtiq; intellexiſti, ideopq; diſſimulas, quare etiam
 producendum eſt, vt vanitatem tuam omnes agnoſcāt,
 licet iam multoties antea ſit demonſtrata. Ita autem
 eius habent verba: Ego autem fidenter dico, quia
 QVISQVIS ſe vniuerſalem Sacerdotem vocat, vel vo-
 cari deſiderat, in elatione ſua ANTICHRISTVM præuenit,
 Quia ſuperbiendo ſe cæteris opponit. Sed pergamus
 etiam ad alia.

Greg. lib. 6. in Rea-
 gistro Epistolæ
 rum cap. 194.

VI.

Purum putum eſſe Hiſpani mendacium dixi, quo
 ſcripſerit, me locum Samuelis, vbi cultus ſacrificij per-
 ſeram adhibitus, à Spiritu ſancto Idololatria pronun-
 tiatur, peſſima fide citaffe: Nequaquam enim Idolo-
 latriam illic dici ait, ſed quali Idololatrię peccatum. Et
 autem malè habuit hominem, quòd conſpicilia eum
 alio imponere iuſſi, quò acutius videret, num illud ſuū
 QVASI in Hebræo cōſpicere poſſet; meo tamē nolēs cō-
 ſilio obtemperare, errorem vt defendat ſuum, me phra-
 ſe & proprietatem linguæ Hebrææ non cognouiſſe
 cauſas me animaduerturum, vulgatum interpretem
 recte vertiſſe, QVASI, Audiamus itaq; iam Rabbīnum:

M 3 coniun-